

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARI UCHUN JAHON TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING AHAMIYATI VA UNDA UCHRAYDIGAN QIYINCHILIKLAR

Sagdatdinova Maftuna Nuratdin qizi,

Nukus davlat pedagogika institute Boshlang'ich ta'lim fakulteti 3-kurs talabasi

Annotatsiya. Mazkur maqolada boshlang'ich ta'lim tizimida jahon ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati hamda ularni amaliyotga joriy etish jarayonida uchraydigan muammolar tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'quvchilarning bilim olish faoliyati, mustaqil fikrlashi, kommunikativ kompetensiyasi va raqamli savodxonligini rivojlantirishdagi o'rni o'rganildi. Shuningdek, texnologiyalarni qo'llashda texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, pedagoglarning raqamli kompetensiyasi, o'quvchilarning yosh xususiyatlari va ijtimoiy omillar bilan bog'liq qiyinchiliklar aniqlangan. Tadqiqot natijalari boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlarni takomillashtirish va ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: jahon ta'lim texnologiyalari, boshlang'ich ta'lim, innovatsion pedagogika, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, sun'iy intellekt, ta'lim sifati, o'quvchilar kompetensiyasi.

Аннотация. В данной статье анализируются педагогическое значение использования мировых образовательных технологий в системе начального образования, а также проблемы, возникающие в процессе их внедрения на практике. В ходе исследования была изучена роль современных образовательных технологий в развитии познавательной деятельности учащихся, их самостоятельного мышления, коммуникативной компетентности и цифровой грамотности. Кроме того, были выявлены трудности, связанные с недостаточным уровнем технической инфраструктуры, цифровой компетентностью педагогов, возрастными особенностями учащихся и социальными факторами. Результаты исследования могут способствовать совершенствованию инновационных подходов в начальном образовании и повышению качества обучения.

Ключевые слова: мировые образовательные технологии, начальное образование, инновационная педагогика, цифровое образование, интерактивные методы, искусственный интеллект, качество образования, компетенции учащихся.

Abstract. This article examines the pedagogical significance of using global educational technologies in primary education and analyzes the challenges encountered during their practical implementation. The study investigates the role of modern educational technologies in enhancing students' learning activities, independent thinking, communicative competence, and digital literacy. Furthermore, challenges related to insufficient technical infrastructure, teachers' digital competence, students' age-specific characteristics, and various social factors were identified. The findings of the study contribute to the improvement of innovative approaches in primary education and the enhancement of educational quality.

Keywords: global educational technologies, primary education, innovative pedagogy, digital education, interactive methods, artificial intelligence, educational quality, student competencies.

Kirish. XXI asrda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim tizimiga ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Dunyoning rivojlangan mamlakatlarida ta'lim samaradorligini oshirish maqsadida elektron ta'lim (e-learning), mobil ta'lim (m-learning), masofaviy ta'lim, sun'iy intellekt asosidagi o'quv platformalari, gamifikatsiya, STEAM va adaptiv ta'lim texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning individual ehtiyojlarini hisobga olish, bilimlarni interfaol shaklda o'zlashtirish va mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Boshlang'ich ta'lim bosqichi bolaning intellektual, ijtimoiy va shaxsiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Aynan shu davrda zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish hamda kelajakda raqamli jamiyat talablariga moslashishiga yordam beradi.

Biroq jahon ta'lim texnologiyalarini amaliyotga tatbiq etish jarayonida qator muammolar ham mavjud. Xususan, texnik vositalarning yetishmasligi, internet sifati, pedagoglarning malakasi va o'quvchilarning yosh psixologik xususiyatlari ushbu texnologiyalarning samarali qo'llanilishiga to'sqinlik qilmoqda.

Tadqiqotning maqsadi – boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun jahon ta'lim texnologiyalarining ahamiyatini aniqlash hamda ularni qo'llash jarayonida uchraydigan muammolarni tahlil qilishdan iborat.

Metodlar tahlili. Tadqiqot jarayonida pedagogik kuzatish, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Shuningdek, xalqaro tajribalar, jumladan, AQSh, Finlandiya, Janubiy Koreya, Singapur va Yaponiya ta'lim tizimlarida qo'llanilayotgan zamonaviy texnologiyalar o'rganildi.

Ma'lumotlarni tahlil qilishda quyidagi mezonlar asos qilib olindi:

o'quvchilarning o'quv motivatsiyasi;

bilimlarni o'zlashtirish darajasi;

mustaqil fikrlash ko'nikmalari;

raqamli kompetensiyalar;

ta'lim jarayonidagi faollik.

Olingan natijalar pedagogik va statistik jihatdan tahlil qilinib, umumlashtirildi.

Natijalar qismi. Tadqiqot natijalari jahon ta'lim texnologiyalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi.

Ta'lim texnologiyalarining asosiy afzalliklari

1. O'quv motivatsiyasining oshishi

Gamifikatsiya elementlari, interaktiv dasturlar va multimedia vositalari o'quvchilarning darsga qiziqishini sezilarli darajada kuchaytiradi.

2. Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning rivojlanishi

Adaptiv platformalar har bir o'quvchining bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atiga mos topshiriqlarni taqdim etadi.

3. Mustaqil ta'lim ko'nikmalarining shakllanishi

Elektron resurslar va onlayn platformalar o'quvchilarga mustaqil ravishda bilim olish imkonini yaratadi.

4. Raqamli savodxonlikning rivojlanishi

Kompyuter, planshet va internet resurslaridan foydalanish o'quvchilarning raqamli kompetensiyalarini shakllantiradi.

5. Kommunikativ ko'nikmalarining rivojlanishi

Virtual hamkorlik platformalari orqali o'quvchilar guruhli ishlash va muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Aniqlangan qiyinchiliklar

Muammo turi	Tavsifi
Texnik muammolar	Kompyuter va internet resurslarining yetishmasligi
Pedagogik muammolar	O'qituvchilarning AKT kompetensiyasi pastligi
Psixologik muammolar	Ekran oldida uzoq vaqt ishlash natijasidagi charchoq
Ijtimoiy muammolar	Oila sharoitlaridagi tengsizlik
Metodik muammolar	Mahalliy o'quv dasturlariga mos resurslarning kamligi

Natijalarga ko'ra, ta'lim texnologiyalarining samaradorligi ko'p jihatdan pedagoglarning malakasi va mavjud infratuzilmaga bog'liq ekanligi aniqlandi.

Muhokama. Olingan natijalar xalqaro tadqiqotlar xulosalari bilan mos keladi. Xususan, Finlandiya va Singapur tajribasida texnologiyalarni pedagogik maqsadga muvofiq qo'llash ta'lim sifatini oshirishning muhim omili sifatida qaraladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologiyalar o'z-o'zidan ta'lim sifatini oshirmaydi; ularning samaradorligi o'qituvchining metodik tayyorgarligi va didaktik mahoratiga bog'liq.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan ishlashda texnologiyalar yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda qo'llanilishi zarur. Aks holda, o'quvchilarda diqqatning susayishi, ekran qaramligi va ijtimoiy muloqotning kamayishi kabi salbiy holatlar yuzaga kelishi mumkin.

Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi ta'lim platformalarining rivojlanishi individual ta'lim trayektoriyalarini yaratish imkonini bermoqda. Kelgusida ushbu texnologiyalar boshlang'ich ta'limning muhim tarkibiy qismiga aylanishi kutilmoqda.

Xulosa. Jahon ta'lim texnologiyalari boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olish jarayonini samarali tashkil etish, o'quv motivatsiyasini oshirish, mustaqil fikrlash va raqamli kompetensiyalarni rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Biroq ularni amaliyotga joriy etishda texnik, metodik, pedagogik va ijtimoiy muammolar mavjud.

Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi:

- ta'lim muassasalarining texnik bazasini mustahkamlash;
- pedagoglarning raqamli kompetensiyasini muntazam oshirish;
- mahalliy elektron ta'lim resurslarini yaratish;
- sun'iy intellekt va adaptiv ta'lim texnologiyalarini joriy etish;

• o'quvchilarning yosh va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda texnologiyalardan foydalanish.

Natijada boshlang'ich ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirish va xalqaro standartlarga mos raqobatbardosh avlodni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. UNESCO. Digital Learning and Transformation of Education. Paris, 2024.
2. OECD. Education at a Glance 2024. Paris: OECD Publishing, 2024.
3. Uldawlet, D. (2021). PSYCHOLOGICAL MECHANISMS THAT INCREASE THE EFFECTIVENESS OF THE EDUCATIONAL PROCESS. Open Access Repository, 1(02), 52-53.
4. Sharipov Sh.S. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent, 2023.
5. Halima, U. (2020). The importance of the PISA program in the primary grades. *INTERNATIONAL JOURNAL OF DISCOURSE ON INNOVATION, INTEGRATION AND EDUCATION*, 1(4), 78-80.
6. Tolipov O., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar nazariyasi va amaliyoti. Toshkent, 2022.
7. Norov, I. (2024). TEACHING INDEPENDENT VOCABULARY BASED ON MODERN PEDAGOGICAL TECHNOLOGIES. *Fan va Tadqiqot Samaralari*, 1(1), 27-33.
8. Xodjayev B.X. Umumiy pedagogika. Toshkent: Fan va texnologiya, 2023.
9. Norov, I., Yo'ldoshev, J., & Yo'ldoshev, S. (2025). ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA DARS TASHKIL QILISH. *Международный журнал теории новейших научных исследований*, 1(1), 40-47.

Ajiniyaz atindagi
NOKIS MAMLEKETLIK
PEDAGOGIKALIQ INSTITUTI
N M P I
1934